

Робоча програма _____ Диригування _____ для студентів
за напрямом підготовки ____ 6.020204 _____ Музичне мистецтво _____

Професійним спрямуванням Сольний спів.
„_____” _____, 2014__ року- __ с.

Розробники: Мамченко Олег Миколайович – заслужений діяч мистецтв України, професор, завідувач кафедри академічного та естрадного вокалу Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка.

Сахарова Лідія Олександрівна – концертмейстер кафедри академічного та естрадного вокалу Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри (предметної комісії) _____
академічного та естрадного вокалу

_____
Протокол від. “_____” _____ 2014__ року № _____

Завідувач кафедри (циклової, предметної комісії) _____ Мамченко Олег
Миколайович – заслужений діяч мистецтв України

_____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)
“_____” _____ 2014__ року

Схвалено методичною комісією вищого навчального закладу за напрямом підготовки
(спеціальністю) 6.020204 Музичне мистецтво. Сольний спів.

Протокол від. “_____” _____ 2014__ року № _____

“_____” _____ 2014__ року Голова _____
(_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

© _____, 2014__ рік

© _____, 2014__ рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 4	Галузь знань __0202 Мистецтво__ (шифр і назва)	За вибором	
	Напрямок підготовки 6.020204_Музичне мистецтво (шифр і назва)		
Модульний контроль-8 годин	Спеціальність (професійне спрямування): _____Сольний спів__	Рік підготовки:	
Змістових модулів 4		3-й	4-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання __робота з партитурою		Семестр	
Загальна кількість годин - 144		6-й	7-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: 6-й семестр-аудиторних 3 7-й семестр-аудиторних 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр	Не передбач. навч. планом	год.
		Практичні	
		32 год.	32 год.
		Лабораторні	
		Не передбач. навч. планом	
		Самостійна робота	
		36 год.	36 год.
		.	
Вид контролю: ПМК залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 64/72

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

надати студентам знання з історії виникнення й розвитку диригентської професії, будови диригентського апарату, взаємодії його складових, поняття руху рук (пальцеві, кистьові, ліктьові, плечові).

Завдання навчальної дисципліни:

- опанування студентами диригентськими рухами, диригентським апаратом;
- формування художнього смаку студентів;
- набуття студентами навичок самостійної роботи диригента;
- засвоєння студентами необхідних прийомів вивчення музичних творів (форма твору, гармонійний аналіз)
- диригування творами різних форм і розмірів;
- надання рекомендацій до самостійної роботи;
- удосконалення різних видів діяльності диригента.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1 (III курс, VI семестр)

Тема 1. Історія виникнення та розвитку диригування

Загальне поняття необхідності диригування й диригента. Історичні умови виникнення диригування, період виникнення колективного музикування. Хейрономія -система умовних (символічних) рухів рук диригента. Баттута (від італ. – *battere* – бити, вдаряти). Диригенти скрипалі -концертмейстери. Персимфанс – перший симфонічний оркестр без диригента; журнал та його роль у пропагуванні музики.

Диригування з використанням диригентської палички. Видатні диригенти ХХ, ХХІ століть.

Завдання для самостійної роботи

Вивчити історичні етапи виникнення диригування, відомості про видатних диригентів ХІХ, ХХ, ХХІ століть: І. Мозель, Л. Бетховен, К. Вебер,

Ф.Мендельсон, А. Тосканіні, Г. Берліоз, Р. Вагнер, Г. Малер, Г. Караян, Л.Мазель, М. Глінка, М. Римський-Корсаков, А. Рубінштейн, П. Чайковський, М. Голованов, С. Самосуд, А. Гаук, Є. Мравінський, Є. Світланов, М. Рахлін, С.Турчак, А. Мелік-Пашаєв, К. Кондрашин.

Тема 2. Психологічні аспекти взаємовідносин диригента та колективу

Концертне виконання музичного твору – творча взаємодія та спілкування диригента й колективу. Диригент – вихователь. Диригування – комплекс дій: організаційних, репетиційних, виконавських тощо. Диригент – інтерпретатор музичного твору з одного боку, з іншого – людина, що має управляти діями музиканта (беззаперечне підпорядкування диригенту). Особливість роботи диригента: музиканти – інструменталісти і співаки мають можливість перевірити себе під час роботи над твором. У диригента такої можливості немає. Він мусить бути однаково готовий до виконання твору під час репетиції і під час концертного виконання.

Завдання для самостійної роботи

Усвідомити психологічні відносини: диригент – колектив, репетиція – концертне виконання.

Тема 3 Постановка диригентського апарату (постава, статура, руки)

Приступаючи до диригування, диригент стає на підставку і займає зручну позицію без напруженості окремих частин тіла, стоїть прямо, вільно спираючись на обидві ноги; руки і лікті не напружені, займають середнє, відносно висоти людини, положення.

Завдання для самостійної роботи

Відпрацювати поставу корпусу, статури, рук дивлячись у дзеркало та на зразки в посібниках.

Тема 4. Функції рук; типи рухів рук; елементи диригентського жесту; тактування

Руки рухаються відповідно до долей такту в чотиридольному такті паралельно землі, лікті не повинні підніматися вгору, пальці не напружені.

Амплітуда всіх долей однакова.

Завдання для самостійної роботи

Навчитись рухати руками в напрямках сильних і слабких долей. Усвідомити процес тактування.

Вивчення поняття ауфтакту

Ауфтакт (від нім. Auftakt – затакт) – як рух руки або рук для здійснення появи звуку – замах (в інших виданнях – помах, дихання та ін.). Ауфтакт надає установку як грати, або співати, тобто, в якому темпі, якими штрихами, якою величиною звуку.

Завдання для самостійної роботи

Уявити, яким чином утворюється звук. Що потрібно зробити, щоб він утворився на роялі, баяні, духовому інструменті тощо?

Тема 5. Вивчення схеми тактування чотиридольного такту, диригування творів на 4/4

Дотримуватись рухів рук відповідно до напрямків сильних і слабких долей у чотиритактовій схемі, тобто тактування чотиридольного розміру.

Завдання для самостійної роботи

Навчитись рухати руками за вказаною схемою декілька разів поспіль, у супроводі фортепіано, або аудіозапису в різних темпах, динаміці, агогіці.

Змістовий модуль 2 (III курс, VI семестр)

Тема 6. Вивчення диригентської схеми дводольного розміру

Дотримуватись рухів рук відповідно до напрямків сильних і слабких долей у дводольному розмірі.

Завдання для самостійної роботи

Навчитись рухати руками за вказаною схемою декілька разів поспіль, у супроводі фортепіано або аудіозапису в різних темпах, динаміці, агогіці.

Тема 7. Вивчення диригентської схеми тридольного розміру

Дотримуватись рухів рук відповідно до напрямків сильних і слабких долей у тридольному розмірі.

Завдання для самостійної роботи

Навчитись рухати руками за вказаною схемою декілька разів поспіль, у супроводі фортепіано або аудіозапису в різних темпах, динаміці, агогіці.

Тема 8. Диригування творів дводольного розміру

Диригування творів здійснюється після вивчення музичного тексту у відповідності до його змісту.

Завдання для самостійної роботи

Диригування творів дво- тричастинної форми дводольних розмірів.

Змістовий модуль 3 (IV курс, VII семестр)

Тема 9. Показ вступу та зняття звучання

Показ вступу і зняття звучання здійснюється за допомогою ауфтакту.

Завдання для самостійної роботи

Виконати вправи на показ вступу на кожну долю чотиридольного такту й зняття звуку у відповідних долях такту.

Тема 10. Зміна темпу й динаміки під час диригування

Зміна темпу і динаміки під час диригування здійснюється за рахунок зміни швидкості та амплітуди руху рук або руки в ауфтакті (тобто перед тією долею, де це має відбутись).

Завдання для самостійної роботи

Навчитись змінювати швидкість і амплітуду руху руки або рук для зміни темпу й динаміки творів.

Тема 11. Диригування творів тридольного розміру

Диригування творів здійснюється після вивчення музичного тексту у відповідності до його змісту.

Завдання для самостійної роботи

Диригування творів дво-, тричастинної форми тридольного розміру.

Змістовий модуль 4

Тема 12. Вивчення диригентської схеми шестидольного розміру

Дотримуватись рухів рук відповідно до напрямків сильних і слабких долей у шестидольному розмірі.

Завдання для самостійної роботи

Навчитись рухати руками за вказаною схемою декілька разів поспіль, у супроводі фортепіано або аудіозапису в різних темпах, динамиці, агогиці.

Тема 13. Диригування творів різних метроритмів

Диригування творів здійснюється після вивчення музичного тексту у відповідності до його змісту.

Завдання для самостійної роботи

Диригування творів дво-, тричастинної форми дво, три, чотири, п'яти-, шестидольного розміру.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	П	лаб	М.к	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
III курс, VI семестр												
Змістовий модуль 1												
Тема 1. Історія виникнення та розвитку диригування	2		1			1						
Тема 2. Психологічні аспекти взаємовідносин диригента та колективу	2		1			1						
Тема 3. . Постанова диригентського апарату (постава, статура, руки)	4		1			3						
Тема 4. . Функції рук; типи рухів рук; елементи диригентського жесту; тактування. Вивчення поняття ауфтакту	6		3			3						
Тема 5. Вивчення	20		10			10						

схеми тактування чотиридольного такту, диригування творів на 4/4											
Модульний контроль	2										
Разом за змістовим модулем	36		16		2	18					
Змістовий модуль 2											
Тема 6. Вивчення диригентської схеми дводольного розміру	7		3			4					
Тема 7. Вивчення диригентської схеми тридольного розміру	7		3			4					
Тема 8. Диригування творів дводольного розміру	20		10			10					
Модульним контролем	2										
Разом за змістовим модулем	36		16		2	18					
Усього за VI семестр	72		32		4	36					
IV курс, VII семестр											
Змістовий модуль 3											
Тема 9. Показ вступу та зняття звучання	10		4			6					
Тема 10. Зміна темпу та динаміки під час диригування	12		6	-		6		-	-	-	
Тема 11. Диригування творів тридольного	12		6			6					

розміру												
Модульний контроль	2											
Разом за змістовим модулем	36		16		2	18						
Змістовий модуль 4												
Тема 12. . Вивчення диригентської схеми шестидольного розміру	12		6			6						
Тема 13. Диригування творів різних метроритмів	22		10			12						
Модульний контроль	2											
Разом за змістовим модулем	36		16		2	18						
Усього за VII семестр	72		32		4	36						

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Не передбачені навчальним планом	
2		
...		

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Історія виникнення та розвитку диригування	1
2	Психологічні аспекти взаємовідносин диригента та колективу	1
3	Постанова диригентського апарату (постава, статура, руки)	1
4	Функції рук; типи рухів рук; елементи диригентського жесту; тактування. Вивчення поняття ауфтакту	3
5	.Вивчення схеми тактування чотиридольного такту, диригування творів на 4/4	10
6	Вивчення диригентської схеми дводольного розміру	3
7	Вивчення диригентської схеми тридольного розміру	3
8	Диригування творів дводольного розміру	10
9	Показ вступу та зняття звучання	4
10	Зміна темпу та динаміки під час диригування	6

11	Диригування творів тридольного розміру	6
12	Вивчення диригентської схеми шестидольного розміру	6
13	Диригування творів різних метроритмів	10
	Разом	64

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Не передбачені навчальним планом	

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Бали
1	Історія виникнення та розвитку диригування	1	5
2	Психологічні аспекти взаємовідносин диригента та колективу	1	5
3	Постанова диригентського апарату (постава, статура, руки)	3	15
4	Функції рук; типи рухів рук; елементи диригентського жесту; тактування. Вивчення поняття ауфтакту	3	15
5	.Вивчення схеми тактування чотиридольного такту, диригування творів на 4/4	10	50
6	Вивчення диригентської схеми дводольного розміру	4	20
7	Вивчення диригентської схеми тридольного розміру	4	20
8	Диригування творів дводольного розміру	10	50
9	Показ вступу та зняття звучання	6	30
10	Зміна темпу та динаміки під час диригування	6	30
11	Диригування творів тридольного розміру	6	30
12	Вивчення диригентської схеми шестидольного розміру	6	30
13	Диригування творів різних метроритмів	12	60
	Разом	72	360

9. Методи навчання

- **Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:**
  - **за джерелом інформації:**
    - словесні: пояснення, розповідь, бесіда.
    - наочні: пояснювально-ілюстративний (пояснення, показ, прослуховування),
  - **за логікою передачі і сприймання навчальної інформації:** індуктивні, дедуктивні, аналітичні,
  - **за ступенем самостійності мислення:** інструктивно-репродуктивні (аналіз партитури), пошукові,

- **за ступенем керування навчальною діяльністю:** під керівництвом викладача, самостійна робота студента над музичною та методичною літературою, самостійна робота над творами, виконання індивідуальних творчих завдань
- **II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:**
методи стимулювання інтересу до навчання: створення ситуацій зацікавленості, створення ситуації пізнавальної новизни.

10. Методи контролю

Опитування, виконання практичних завдань, МПК – 8 год.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Приклад для заліку

VI СЕМЕСТР								МКР	ІНТЗ
Змістовий модуль 1 (практичні заняття + самостійна робота)					Змістовий модуль 2 (практичні заняття + самостійна робота)				
Тема 1	Тема 2.	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема8		
15,5	15,5	25,5	46,5	155	51,5	51,5	155	50	20
Усього за I семестр без урахування коефіцієнта –586 бали									

VII СЕМЕСТР					МКР	ІНТЗ
Змістовий модуль 3 (практичні заняття + самостійна робота)			Змістовий модуль 4 (практичні заняття + самостійна робота)			
Тема 9	Тема 10.	Тема 11	Тема 12	Тема13		
72	93	93	93	165	50	20
Усього за I семестр без урахування коефіцієнта –586 бали						

Порядок переведення рейтингових показників успішності в європейську шкалу ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Критерії оцінювання
90 – 100	«Відмінно»	A	Студент виявив відмінне володіння диригентською технікою, високий рівень знання партитури та інтерпретаційних умінь, бездоганно продиригував твори екзаменаційної програми відповідно до програмових вимог з диригування.
82 – 89	«Добре»	B	Студент виявив добрий рівень володіння диригентською технікою та успішно продиригував твори екзаменаційної програми з дотриманням авторського тексту та інтерпретаційного плану з незначними технічними огріхами.
75 – 81	«Добре»	C	В загальному вірне відтворення нотного тексту партитури творів екзаменаційної програми з певними текстуальними помилками. Студент виявив належний рівень диригентської техніки.
69 – 74	«Задовільно»	D	Студент виявив достатній рівень володіння диригентською технікою та знання партитури творів екзаменаційної програми, але допустив кілька суттєвих помилок.
60 – 68	«Задовільно»	E	Рівень володіння диригентською технікою та знання партитури творів екзаменаційної програми задовольняє мінімальні вимоги з навчальної дисципліни.
35 – 59	«Незадовільно»	FX	Студент продемонстрував посередній рівень володіння диригентської техніки, допустив значну кількість текстових помилок партитури і технічних огріхів. Студент має можливість повторного складання екзамену.
1 – 34	«Незадовільно»	F	Студент допустив суттєві помилки в вивченні партитури твору, виявив низький рівень володіння диригентської техніки та неспроможність до подальшого навчання у ВНЗ (потребує

			обов'язкового повторного вивчення курсу).
--	--	--	---

12. Методичне забезпечення

1. Навчально-методична література:
  - навчальні посібники з диригування,
  - методична література з питань хорознавства, інструментознавства та методики диригування.
2. Нотний матеріал:
  - хорові твори,
  - оркестрові твори,
  - інструментальні твори.
3. Робоча навчальна програма

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

VI семестр

№ п/п	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів за одиницю	Одиниць	Всього
1.	Відвідування практичних занять	0,5	32	16
2.	Робота на практичних заняттях	10	32	320
3.	Модульні контрольні роботи	25	2	50
4.	Самостійна робота	5	36	180
5	ІНТР	20	1	20
Всього			586	

Коефіцієнт: 5.86

VII семестр

№ п/п	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів за одиницю	Одиниць	Всього
1.	Відвідування практичних занять	0,5	32	16
2.	Робота на практичних заняттях	10	32	320
3.	Модульні контрольні роботи	25	2	50
4.	Самостійна робота	5	36	180
5	ІНТР	20	1	20
Всього		586		

Коефіцієнт: 5.86

Методи оцінювання:

- методи усного контролю – прослуховування, співбесіда, залік,
- методи самоконтролю – уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

13. Рекомендована література Орієнтовний перелік музичних творів для диригування

1. Адан А. Балет «Жізель» (фрагменти).
2. Бах Й. С. «Нотний зошит Анни Магдаліни Бах», «Сюїти для клавіру».
3. Бізе Ж. Сюїта з музики до драми А. Доде «Арлезіанка».
4. Бізе Ж.- Щедрин Р. «Кармен-сюїта».
5. Білаш О. Павличко Д. «Два кольори».
6. Бородін О. «Маленька сюїта». Фрагменти з опери «Князь Ігор».
7. Бурмицькій О., Луків М. «Шелестять дощі».
8. Бурмицькій О., Луків М. «Ретро».
9. Ведель А. «Отче наш» з Літургії до Іоанна Златоуста.
10. Гершвін Дж. Фрагменти з опери «Поргі і Бесс».
11. Глінка М. Марш Чорномора з опери «Руслан і Людмила».
12. Глінка М. Рондо Антоніди з опери «Іван Сусанін».
13. Григ Е. Сюїти до драми Г. Ібсена «Пер Гюнт».
14. Губаренко В. Дві оркестрові сюїти з балету «Кам'яний господар».
15. Дворжак А. «Слов'янські танці».
16. Дичко Л. Кантата «Сонячне коло».
17. Злотник О., Крищенко В. «Там, де двоє зустрічаються».
18. Івасюк В. «Я піду в далекі гори».
19. Івасюк В. «Червона рута».
20. Івасюк В. «Водограй».
21. Івасюк В. «Пісня буде поміж нас».
22. Івасюк В., Марсюк В. «Балада про дві скрипки».
23. Івасюк В., Стельмах Б. «Нестримна течія».
24. Івасюк В., Кудрявцев В. «Повір очам».
25. Івасюк В., Кудлик Р. «Я – твоє крило».
26. Кирейко В. Фрагменти з балету «Лісова пісня».
27. Каччіні Дж. «Ave Maria».
28. Колодуб Ж. 7 оркестрових мініатюр.
29. Леонтович М. Обробка української народної пісні «Щедрик».
30. Леонтович М. Обробка української народної пісні «Дударик».
31. Леонтович М. Обробка української народної пісні «Піють півні».
32. Леонтович М. Обробка української народної пісні «Женчичок-бренчичок».
33. Леонтович М. Обробка української народної пісні «Мала мати одну дочку».
34. Леонтович М. Обробка української народної пісні «Летіла зозуля».
35. Леонтович М. Обробка української народної пісні «Зеленая та ліщинонька».
36. Лотті А. «Miserere».
37. Лисенко М. Фрагменти з опер «Різдвяна ніч», «Наталка-Полтавка», «Утоплена».
38. Майборода П., Малишко А. «Пісня про вчительку».
39. Майборода П., Малишко А. «Ми підемо, де трави похилі».
40. Михайлюк В., Юрійчук М. «Черемшина».

- 41.Мозговий М. «Край».
- 42.Мозговий М., Рибчинський Ю. «Минає день».
- 43.Моцарт В. А. Опера «Чарівна флейта» (фрагменти).
- 44.Мусоргський М. «Картинки с выставки».
- 45.Поклад І., Барах І. «Кохана».
- 46.Поклад І., Олійник Б. «Пісня не загубиться».
- 47.Поклад І., Рибчинський Ю. «Наречена».
- 48.Поклад І., Рибчинський Ю. «Зелен клен».
- 49.Прокоф'єв С. Фрагменти з опери «Любовь к трем апельсинам»
- 50.Прокоф'єв С. Обробка народної пісні «Зеленая рощица».
- 51.Рахманінов С. «Мелодія, ор.3. №3».
- 52.Римський-Корсаков М. Фрагменти з опер.
- 53.Сабадаш С., Бичкова З. «Вишні».
- 54.Сабадаш С., Кириленко В. «Осіньна пісня».
- 55.Сабадаш С., Луценко Д. «Спогад».
- 56.Свірідов Г. Музичні ілюстрації до повісті О.С.Пушкіна «Заметіль».
- 57.Скорик М., Стельмах Б. «Принесіть мені маків».
- 58.Скорик М., Шевченко Т. «Якби мені черевики».
- 59.Скорик М., Петриненко М. «Намалюй мені ніч».
- 60.Стеценко К. «Вечірня пісня».
- 61.Форе Г. «Реквієм».(фрагменти)
- 62.Українська народна пісня «Гречаники».
- 63.Українська народна пісня «Доля».
- 64.Українська народна пісня «Ой давно, давно...».
- 65.Українська народна пісня «Ой за гаєм, гаєм...».
- 66.Українська народна пісня «Тече вода каламутна».
- 67.Українська народна пісня «Летів пташок понад воду...».
- 68.Чайковський П. Фрагменти з опер.
- 69.Чайковський П. «Пори року», «Дитячий альбом».
- 70.Чайковский П. Романс «Средь шумного бала...».
- 71.Шамо І., Курінський В. «Впали дві зірничі».
- 72.Шамо І., Луценко Д. «Києве мій».
- 73.Шуберт Ф. «Ave Maria».
- 74.Шуман Р. Альбом для юнацтва, №23.

Додаткова література

1. Андреева Л. М. Методика преподавания хорового дирижирования. – М., 1969.
2. Анисимов А. И. Дирижёр-хормейстер. Творческо-методические записки. – Л.: Изд-во «Музыка». Ленинградское отделение, 1976.
3. Алявдин Г. П. Основы техники дирижирования: учеб. пособие / Г.П.Алявдин, В. К.Волков, В. А. Жаров и др.; Воен.-оркестр. служба М-ва обороны СССР. – М., 1988.
4. Багриновский М. М. Основы техники дирижирования: краткое уч.-мет. пособ. для дириж. хор. и инструм. коллект. худ. самод. – М., 1963.
5. Багриновский М. М. Дирижёрская техника рук: практ. руковод. к изуч. основ мануал. техн. дирижир. / Высш. уч-ще воен. дирижёров Совет. Армии. – М., 1947.
6. Барсова И. А. Оркестр // Музыкальная энциклопедия: в 6 т. / Гл. ред. Ю. В. Келдыш. – М., 1978. – Т. 4.
7. Безбородова Л. А. Дирижирование: учеб. пособ. для студ. пед. учеб. завед. и муз. колледжей. – М., 2000.
8. Беляева-Экземплярская Н. О психологии восприятия музыки // Музыкальная психология. Хрестоматия. – М., 1992.
9. Берлиоз Г. Дирижёр оркестра / пер. с фр. П. Щуровского. – 3-е изд. – М.: Изд-во П. И. Юргенсона, 1912.
10. Бернштейн Н. А. О построении движений. – М.: Медгиз, 1947.
11. Богданов-Березовский В. М. Советский дирижёр. Очерк деятельности Е. А. Мравинского. – Л.: Музгиз, 1956.
12. Боулт А. Мысли о дирижировании / пер. с англ. А. Афоной // Исполнительское искусство зарубежных стран / Сост. Г. Я. Эдельман. – М., 1975. – Вып. 7. – С. 134-188.
13. Вагнер Р. О дирижировании / пер. с нем. Коптяева. – СПб.: Изд-во П. И. Юргенсона, 1900.
14. Вальтер Б. Оркестр и дирижёр // Сов. музыка. – 1957. – № 9.
15. Вейнгартнер Ф. О дирижировании / пер. с нем. Е. В. Гиппиуса. – Л.: Тритон, 1927.
16. Вуд Г. О дирижировании / пер. с англ. Н. П.Аносова. – М.: Музгиз, 1958.
17. Гинзбург Л. М. Избранное: Дирижёры и оркестры. Вопр. теории и практики дирижирования. – М.: Сов. композитор, 1981.
18. Густав Малер: Письма. Воспоминания / сост. И. Барсова; пер. с нем. Ошерова. – 2 изд. – М.: Музыка, 1968.
19. Дехант Г. Дирижирование: Теория и практика музыкальной интерпретации / пер. с нем. Н. Д. Зусман и др. – Н/Новгород: Деком, 2000.
20. Дирижёрское исполнительство. Практика. История. Эстетика. – М., 1976.
21. Дирижёр Эдуард Серов: Сб. ст. / Ред. Л. Т. Клосс. – Волгоград: Ниж.- Волж. кн. изд-во, 1993.
22. Евгений Светланов: Дирижёр, композитор, пианист / Сост. П. В. Лукьянченко. – М.: Музыка, 1987.
23. Елисеева В. С. Некоторые вопросы практической направленности

- преподавания хорового дирижирования / Методы формирования музыкального мышления студентов-заочников в процессе обучения: метод. рекомендации. – М., 1980.
24. Ержемский Г. Л. Психология дирижирования: Некоторые вопросы исполнительства и творческого взаимодействия дирижера с музыкальным коллективом. – М.: Музыка, 1988.
  25. Ержемский Г. Л. Закономерности и парадоксы дирижирования. Психология. Теория. Практика. – СПб., 1993.
  26. Иванов-Радкевич А. П. О воспитании дирижёра. – М.: Музыка, 1973.
  27. Живов В. Л. О выразительности дирижёрского жеста // Работа в хоре. Методика, опыт. – М., 1977.
  28. Казачков А. Дирижёрский аппарат и его постановка. – М., 1967.
  29. Казачков А. О дирижёрско-хоровой педагогике // Музыкальное исполнительство: сб. ст. / Ред.-сост. Г. Я. Эдельман. – М., 1970. – Вып. 6.
  30. Кан Э. Элементы дирижирования / пер. с англ. Д. Далгата. – Л., 1980.
  31. Канерштейн М. Питання диригентської майстерності. – К.: Муз. Україна, 1980.
  32. Канерштейн М. М. Вопросы дирижирования. – М., 1965.
  33. Камышов К. В. Основы дирижёрской техники: учеб. пособие / К. В. Камышов, Ю. М. Тимофеев, А. И. Архангельский и др.; Воен.-дирижёр. фак. при МОЛГК им. П. И. Чайковского. – М., 1963.
  34. Колесса М. Основи техніки диригування. – К.: Муз. Україна, 1973.
  35. Кондрагин К. П. Мир дирижёра: (Технология вдохновения): беседы с канд. психол. наук В. Г. Ражниковым. – Л.: Музыка, 1976.
  36. Кондрашин К. П. О дирижёрском искусстве: сб. ст. – М.; Л.: Сов. композитор, 1970.
  37. Лазовский А. М. Записки дирижёра. – 2 изд. – М.: Сов. композитор, 1968.
  38. Лісецький С. Й. Хоровий диригент Семен Дорогий. – К., 2004.
  39. Лист Ф. Письмо о дирижировании: Ответ критикам / пер. с нем. Н. В. Мамуна // Избр. статьи; ред. Я. И. Мильштейн. – М., 1959. – С. 157-159.
  40. Оборин Л. Н. Статьи. Воспоминания: к семидесятилетию со дня рождения / ред.-сост. М. Г. Соколов. – М.: Музыка, 1977.
  41. Малько Н. А. Основы техники дирижирования. – Л., 1967.
  42. Маталаев Л. Н. Основы дирижёрской техники: метод. пособие. – М.: Сов. композитор, 1986.
  43. Мелик-Пашаев А. А. Звучание жизни: творч. биогр. дирижёра А. Ш. Мелик-Пашаева. – 2 изд. – М.: Музыка, 1989.
  44. Музыкальная энциклопедия / Гл. ред. Ю. В. Келдыш. – М.: Сов. энциклопедия, 1974. – Т. 2.
  45. Мусин И. О воспитании дирижера: Очерки. – Л.: Музыка, 1987.
  46. Мусин И. А. О некоторых проблемах домашних занятий дирижёра // Музыкальные дисциплины в вузе культуры: Вопр. методики преп.: сб. науч. тр. / Ленингр. гос. ин-т культуры. – Л., 1984.
  47. Мюнш Ш. Я – дирижёр / пер. с фр. Н. Н. Савинова. – 3 изд. – М.: Музыка, 1982.
  48. Ольхов К. А. О дирижировании хором: крат. пособие. – Л.: Музгиз, 1961.

49. Ольхов К. А. Теоретические основы дирижёрской техники. – 2-е изд. – Л.: Музыка, 1984.
50. О науке дирижирования: (Беседа с Игорем Маркевичем) / Зап. Н. Милицына // Советская музыка. – 1961. – № 2. – С. 122-126.
51. Пазовский А. М. Дирижёр и певец. – М., 1959.
52. Пазовский А. М. Записки дирижёра. – М., 1966.
53. Панкевич Р. В. Реализация дидактического принципа наглядности в обучении дирижированию учителя музыки: автореф. дисс. на соиск. уч. степ, канд. пед. наук. – М., 1984.
54. Поляков О. Язык дирижирования. – К.: Муз. Україна, 1987.
55. Птица К. Б. Очерки по технике дирижирования хором: Материал к курсу техники дирижирования. – М.; Л.: Музгиз, 1948.
56. Ражников В. Г. Формирование и воспроизведение дирижёрского замысла // Вопросы психологии, – 1973. – № 2. – С. 55-66.
57. Рацер Е. Я. Дирижирование // Музыкальная энциклопедия: в 6 т. / Гл. ред. Ю.В. Келдыш. – М., 1974. – Т. 2.
58. Робинсон П. Караян / пер. с англ. И. Ф.Бэлзы. – М.: Прогресс, 1981.
59. Рождественский Г. Н. Дирижёрская аппликатура. – Л.: Музыка, 1974.
60. Рожок В. Сонячный маэстро: монография. – К.: Автограф, 2006.
61. Римский-Корсаков Н. А. Эпидемия дирижёрства // Полн. собр. соч. – М., 1963. – Т. 2. Лит. произведения и переписка. – С.31-38.
62. Сивизьянов А. С. Дирижёрское выражение музыкальных элементов и стилей. – Шадринск: Исеть, 1997.
63. Сивизьянов А. С. Проблема мышечной свободы дирижёра хора: нач. обучение. – М.: Музыка, 1983.
64. Сидельников Л. С. Отечественное симфоническое исполнительство. Проблемы и история // Музыкальное исполнительство и современность: сб. ст. / Сост. М. А. Смирнов. – М., 1988. – Вып. 1. – С. 87-127.
65. Тимофеев Ю. М. Руководство для начинающего дирижёра: опыт излож. осн. элементов техники дирижирования. – 2 изд. – М.: Музгиз, 1935.
66. Фёдоров Е. Творческая инициатива артиста оркестра и «диктат» дирижёра. Заметки оркестранта // Советская музыка, 1979. – № 8. – С. 82-86.
67. Хайкин Б. Э. Беседы о дирижёрском ремесле: статьи. – М., 1984.
68. Хентова С. М. Дирижёр и оркестр: Беседа с К. П. Кондрашиным // М. Хентова. Музыканты о своём искусстве. – М., 1967.
69. Хентова С. М. Ростропович – дирижёр. – СПб.: Госко, 1993.
70. Хороведение: учеб. пособ. для студ. муз.-пед. фак. – М., 1989.
71. Хоровое искусство: сб. статей. – Л., 1967.
72. Хоровое искусство: сб. статей. – Вып.2. – Л., 1971.
73. Хоровое искусство: сб. статей. – Вып. 3. – Л., 1977.
74. Энциклопедический музыкальный словарь / Б. С. Штейнпресс и И. М. Ямпольский. – Изд. 2, испр. и доп. – М.: Сов. энциклопедия, 1966.

14. Інформаційні ресурси

Інтернет-ресурси, комп'ютерні програми, нотний матеріал.

Навчально-методична карта дисципліни «Диригування»

III курс, VI семестр

Разом 72 годин: практичні заняття – 32 годин, самостійна робота – 36 годин, модульний контроль – 4 години

Модуль	Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2		
	1	1	1	3	10	3	3	10
заняття								
Назва навчального модуля (практичне заняття)	Історія виникнення та розвитку диригування $(10+0,5)*1г = 10,5 б.$	Психологічні аспекти взаємовідносин диригента та колективу $(10+0,5)*1г = 10,5 б.$	Постанова диригентського апарату (постава, статура, руки) $(10+0,5)*1г = 10,5 б.$	Функції рук; типи рухів рук; елементи диригентського жесту; тактування. Вивчення поняття аутфакту $(10+0,5)*3г = 31,5 б.$	Вивчення схеми тактування чотиридольного такту, диригування творів на 4/4 $(10+0,5)*10г = 105 б.$	Вивчення диригентської схеми трактування дводольного розміру $(10+0,5)*3г = 31,5 б$	Вивчення диригентської схеми тридольного розміру $(10+0,5)*3г = 31,5 б$	Диригування творів дводольного розміру $(10+0,5)*10г = 105 б.$
Самостійна робота	$5*1г = 5 б.$	$5*1г = 5 б.$	$5*3г = 15 б.$	$5*3г = 15 б.$	$5*10г = 50 б.$	$5*4г = 20 б$	$5*4г = 20 б$	$5*10г = 50 б.$
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота (опитування, прослуховування) 25 б.					Модульна контрольна робота (опитування, прослуховування) 25 б.		
ІНТЗ	20 б.							
Усього балів: 586 б. коефіцієнт—5.86								

IV курс, VII семестр

Разом 72 годин: практичні заняття – 32 години, самостійна робота – 36 годин, модульний контроль – 4 години

Модуль заняття	Змістовий модуль 3			Змістовий модуль 4	
	4	6	6	6	10
Назва навчального модуля (практичне заняття) 304,5 балів	Показ вступу та зняття звучання $(10+0,5)*4\Gamma = 42$ б.	Зміна темпу та динаміки під час диригування $(10+0,5)*6\Gamma = 63$ б.	Диригування творів тридольного розміру $(10+0,5)*6\Gamma = 63$ б.	Вивчення диригентської схеми шестидольного розміру $(10+0,5)*6\Gamma = 63$ б.	Диригування творів різних метроритмів $(10+0,5)*10\Gamma = 105$ б.
Самостійна робота 235 балів	$5*6\Gamma = 30$ б.	$5*6\Gamma = 30$ б.	$5*6\Gamma = 30$ б.	$5*6\Gamma = 30$ б.	$5*12\Gamma = 60$ б.
Види поточного контролю 50 балів	Модульна контрольна робота (опитування, прослуховування) 25 б.			Модульна контрольна робота (опитування, прослуховування) 25 б.	
ІНТЗ	20 б				
Підсумковий контроль – залік					
-					
Всього 586 балів, коефіцієнт – 5.86					